

Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Politikalarının Analizi:

Türkiye'deki Üniversiteler için Araç Seti

Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Politikalarının Analizi:
Türkiye'deki Üniversiteler İçin Araç Seti

Bu proje İstanbul İsveç Başkonsolosluğu tarafından desteklenmiştir.

Proje No: 2016-DK-03

Nisan 2017

ÖNSÖZ

Cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz ve saldırı (CTCTS) dünya genelinde yaygın bir problemdir. Bu tür olaylar bireylerin insancıl bir toplum, işyeri ve eğitim ortamından yararlanma haklarını sekteye uğratır. Cinsel taciz, kişilerin istihdamda ve eğitimde hak ettikleri konumlara gelmelerini engelleyerek stresli ve zarar verici fiziksel ve psikolojik etkilere maruz kaldıkları insan haklarına müdahale eden bir meseledir.¹ Cinsel taciz, sadece kadınların maruz kaldığı bir olgu olmamasına rağmen genellikle en fazla kadınları etkilemektedir. Bu bağlamda, cinsel taciz, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin çok sık görülen bir biçimidir.

Üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın 2015'te öldürülmesinin ardından, CTCTS vakaları Türk kamuoyunun büyük bölümünü meşgul etti. Özgecan Aslan cinayetinin medya tarafından yaygın olarak yayınlanmasına rağmen, CTCTS vakaları Türkiye'de artan bir şekilde devam etmektedir. Yalnızca 2016'da en az 260 kadın öldürüldü, 75 kadın tecavüze uğradı, 120 kadına cinsel tacizde bulunuldu, 417 kız çocuğu cinsel istismar edildi ve 329 kadın toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kaldı.² Bu rakamlar, yalnızca medyaya yansıyan vakaları göstermektedir. CTCTS vakalarının genellikle medyaya yansımadağı düşünülürse bu rakamlarların, özellikle kadınlara yönelik şiddetin çok yaygın olduğu bir ülkede daha fazla olduğu düşünülmektedir. Türkiye'de kadınların % 41'i hayatlarında en az bir kez fiziksel veya cinsel şiddet yaşamış³ ve % 93'ü cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı tacize maruz kalmıştır⁴.

Türkiye, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığı Ortadan Kaldırma Sözleşmesi (CEDAW, 1979) dahil olmak üzere sayısız uluslararası anlaşmaya imza atmıştır. Türkiye, aynı zamanda Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne (İstanbul Sözleşmesi) ilk imza atan ülke konumundadır. Buna ek olarak, kanun önünde eşitlik ilkesi Türk Anayasası'nın 10. maddesinde garanti altına alınmıştır.⁵ Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 105. maddeleri CTCTS'yi yasaklamakta ve bu tür suçların işlenmesi halinde suçluları hapis cezasıyla cezalandırmaktadır.⁶ Bütün bu ulusal ve uluslararası yasal düzenlemelere rağmen kadınlara ve LGBTI+ kişilere yönelik şiddet devam etmektedir.

¹ Janet Sigal, "International Sexual Harassment," NYAS Annals of the New York Academy of Sciences 1087, no. 1 (2006): 356–69.

² Çiçek Tahaoglu, "Erkekler Aralık'ta 19 Kadın Öldürdü," Bianet - Bağımsız İletişim Ağı, son erişim 10 Nisan 2017, <http://www.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/182554-erkekler-aralik-ta-19-kadin-oldurdu>.

³ "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması" (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2014), http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2014_Ozet_Rapor.pdf

⁴ "Hollaback! İstanbul Research Results – İstanbul Hollaback!," son erişim 11 Nisan 2017, <https://istanbul-en.ihollaback.org/2011/12/27/results-of-hollaback-istanbul-research-on-street-harassment/>.

⁵ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kısım I, 10. madde.

⁶ Türk Ceza Kanunu, Kanun No. 5237, Bölüm XI, 102. ve 105. maddeler.

Yükseköğretim Kurumu (YÖK), üniversitelerin kadınlara karşı şiddeti önleme ve toplumsal cinsiyet eşitlik kültürünü yaratmada önemli bir rol oynayacağını farkına vararak, 7 Mayıs 2015'te üniversitelerin toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları ve uygulama merkezleri, yönetici, akademisyen ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileriyle bir toplantı düzenledi. Bu toplantının sonunda bir takım kararlar alındı. Bu kararlardan cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz ve cinsel saldırı ile ilgili olanlar şunlardır:

- 1) Cinsel taciz ve cinsel saldırı konularında Yükseköğretim kurumlarında farkındalık sağlayacak eğitim çalışmalarının yapılmasına,
- 2) Bu eğitimlerin öğretim elemanları, öğrenciler, idari personel, alt işverenler, güvenlik görevlileri ve üniversitenin hizmet aldığı diğer kurum ve kuruluş çalışanlarına yönelik olmasına,
- 3) Dileyen Yükseköğretim kurumlarının bu konularda çalışan ve birikime sahip öncü üniversiteler tarafından gerçekleştirilecek eğitici eğitimlerinden faydalanmalarına,
- 4) Üniversite kampüs ve dersliklerinin, özellikle kız öğrencilerin güvenliğine yönelik olarak düzenlenmesi, aydınlatılması, haberleşme imkânı sunulması gibi konularda hassasiyet gösterilmesine karar verilmiştir.⁷

CTCTS, cinsel şiddet de dahil olmak üzere bir bireyin üniversite programlarına veya etkinliklerine katılma veya bunlardan fayda sağlama şanslarını azaltan veya sınırlayan cinsiyet ayrımcılığının bir biçimidir.⁸ Yüksek öğretim kurumları, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz olaylarının sıklıkla yaşandığı alanlardan biridir. Ancak Türkiye'de bu durumu değiştirmek için kurumsal ve/veya yasal destek bulunmamakta ve birçok taciz vakası bildirilmemektedir. 2015 yılında Atılım Üniversitesi'nde yapılan bir ankette, bu araştırmanın gerçekleştirdiği üniversiteki kişilerin %75.51'inin cinsiyet eşitliği konularında eğitim almadığı saptanmıştır.⁹ Benzer şekilde, 2016 yılında Kadir Has Üniversitesi öğrencilerine yönelik yapılan bir ankette, bir cinsel taciz olayına maruz kalan ya da şahit olanların % 67.9'unun, bu olayların üniversiteye bildirilmesi halinde herhangi bir kurumsal adım atılmayacağına inanarak bu tür olayları bildirmemeyi tercih ettiklerini ortaya çıkarmıştır.¹⁰

⁷ Tavsiyelerin tamamını görmek için raporun 13. sayfaya bakınız.

⁸ "Sexual and Gender-Based Harassment Policy. Policy Statement," son erişim 10 Nisan 2017, http://titleix.harvard.edu/files/title-ix/files/harvard_sexual_harassment_policy.pdf?m=1461104544.

⁹ Damla Songur, Erhan Küçük, and Aslı Şimşek, "Atılım Üniversitesi - Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi - Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite Ve Kadın Dostu Kampüs Projesi Bilimsel Poster," son erişim 10 Nisan 2017, <http://kasaum.atilim.edu.tr/bilimsel-posterimiz>.

¹⁰ Rebecca Verwijs, "Sexual Harassment: Coping Strategies of Students from Kadir Has University" (Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Merkezi, Ocak 2017).

Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Politikalarının Analizi: Türkiye'deki Üniversiteler için Araç Seti, üniversitedeki kişiler için eşitlikçi ve şiddetsiz bir ortam yaratabilmek adına üniversitelerin istismar, taciz ve diğer cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten arındırılmış kampüsler oluşturma çabalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Araç kiti aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Politikaları Raporu, Türkiye'deki üniversitelerde kullanılan taciz ve saldırı ile mücadele politikalarının durumunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Rapor, politikalar ile ilgili kavramsal ve pratik konuların analizini sunarak hangi kurumların cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz ve saldırı ile ilgili politikalar oluşturduğuna ilişkin bilgileri içermektedir.

Değerlendirme Listesi, politika yapımı ve geliştirilmesi amacıyla kurumların tacizle mücadele için kendi yönetmeliklerini ve birimlerini oluşturma çabalarında kullanabilecekleri pratik bir değerlendirme listesidir.

Cinsel Taciz? Üniversite Politikanız için Pratik Bir Rehber, her üniversite tarafından cinsel taciz ile ilgili kurumsal politikalarına göre uyarlanabilecek bir rehberdir. Rehber, önemli kavram ve tanımları içeren bir sözlük vermekle beraber cinsel taciz, cinsel taciz olayının bildirilmesi prosedürü ve tamamlayıcı destek süreci hakkında üniversite topluluğunu bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Politikalarının Analizi:

Türkiye'deki Üniversiteler için Araç Seti

Rapor

ÖNEMLİ BULGULAR

- 18/177 üniversite, üniversiteki kişilerin CTCTS'ye karşı korunmasını sağlamak için belirli mekanizmalar oluşturmuş veya CTCTS'ye karşı taahhütlerini beyan etmiştir.
- 14/177 üniversite, CTCTS ile mücadele politikaları geliştirmiştir.
- 4 üniversite, CTCTS'ye karşı tutumlarını etik ilkeleri belgelerinde belirtmiştir.
- CTCTS kapsamında, 7 yönerge, 4 politika belgesi, 3 kılavuz, 2 etik ilke belgesi, 1 yönetmelik ve 1 destek ilkesi belgesi bulunmaktadır.
- Türkiye'de üniversite öğrencilerinin % 46'sı, Yükseköğretim Kurulu ve Türk Ceza Kanunu hükümleri haricinde CTCTS'ye karşı kurumsal mekanizmaya sahip olmayan okullarda öğrenimlerini devam ettirmektedir.
- CTCTS ile mücadele politikalarına sahip tüm üniversiteler cinsiyete dayalı ayrımcılığı tanımış olmasına rağmen, bu üniversitelerin hiçbiri cinsel taciz ve saldırı politikalarında LGBTI+ bireylerini hedef alan taciz biçimlerini ele almamaktadır.
- CTCTS ile mücadele politikalarında siber taciz konularına değinen 1/18 üniversite bulunmaktadır.
- 9/18 üniversitenin CTCTS ile mücadele politikası, bir taciz vakasını bildirmeyi seçen birine karşı yapılan misilleme hareketlerini CTCTS'nin bir formu olarak tanımakta ve politikalarının ihlali olarak görmektedir.

İÇİNDEKİLER

Giriş ve Yaklaşım	1
Genel Görünüm.....	2
Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Tanımları	4
Bulgular	6
Pratikler ve Öneriler	9
Politikaların Yetki Alanı	7
Bulgular	7
Pratikler ve Öneriler	8
Bildirim	9
Bulgular	9
Pratikler ve Öneriler	13
Misilleme.....	10
Bulgular	11
Pratikler ve Öneriler	11
Organizasyon.....	11
Bulgular	11
Pratikler ve Öneriler	12
Önleme.....	13

GİRİŞ VE YAKLAŞIM

Bu rapor, Türkiye'deki üniversitelerde CTCTS ile mücadeleyle ilgili kurumsal mekanizmaların sorunlarını ve zorluklarını ön plana çıkarmak için hazırlanmıştır. Rapor, ayrıca bu konuda üniversiteler arasında bilgi ve deneyim paylaşımını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu rapordaki bulguların ve önerilerin, sadece CTCTS ile mücadele politikalarını ve mekanizmalarını oluşturma süreçlerini başlatmış olan üniversitelere değil, CTCTS ile mücadele etmek için politika ve mekanizmalar geliştirmeye başlamak isteyen üniversitelere de yardımcı olacağını umuyoruz.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından sağlanan veri tabanıyla çalışarak, Türkiye'deki mevcut üniversitelerin bir listesi derlendi. Ocak 2017 itibarıyla, Türkiye'de 176 üniversite bulunmaktadır. Bu listeyle çalışarak, üniversitelerin CTCTS ile mücadele politikası, yönergesi veya diğer ilgili belgeye sahip olup olmadıklarını belirlemek için her üniversitenin web sitesine bakıldı. CTCTS ile mücadele politikaları olan üniversitelerin sayısının doğruluğundan daha da emin olmak için cinsel tacize karşı iletişim ağı üyeleriyle iletişime geçilmiştir. Bu ağ, bu konuda uzmanlaşmış diğer üniversite toplumsal cinsiyet ve kadın merkezlerinden, akademisyenlerden ve aktivistlerden oluşmaktadır.

Politika belgelerinin her biri daha sonra Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Araştırmaları Merkezi tarafından yapılan literatür taramasından sonra oluşturulan bir değerlendirme listesine dayanılarak değerlendirildi.¹ CTCTS ile mücadele politikalarını değerlendirmek için altı ana kategori belirlendi. Rapor, üniversite politikalarını, CTCTS'nin tanımı ve konusu, yargı yetkisi, raporlama, misilleme, organizasyon ve önleme konularına göre incelemektedir.

¹ Laura Bennett, "Review Best Practices for Sexual Assault Prevention, Response," DAP Dean and Provost 16, no. 9 (2015): 7; Laura Buchholz, "The Role of University Health Centers in Intervention and Prevention of Campus Sexual Assault," JAMA 314, no. 5 (2015): 438–40; S. M. Burn, "A Situational Model of Sexual Assault Prevention through Bystander Intervention," SEX ROLES 60, no. 11–12 (2009): 779–92; Janet Napolitano, "'Only Yes Means Yes': An Essay on University Policies Regarding Sexual Violence and Sexual Assault," Yale Law & Policy Review 33, no. 2 (2015): 387–402.; Lisa A. Paul and Matt J. Gray, "Sexual Assault Programming on College Campuses: Using Social Psychological Belief and Behaviour Change Principles to Improve Outcomes," Trauma, Violence and Abuse 12, no. 2 (2011): 99–109; Tara K. Streng and Akiko Kamimura, "Sexual Assault Prevention and Reporting on College Campuses in the US: A Review of Policies and Recommendations," Journal of Education and Practice 6, no. 3 (2015): 65–71.

GENEL GÖRÜNÜM

Türkiye'de 176 üniversitede 112'si devlet ve 64'i özel okullarda olmak üzere toplam 6,689,182 öğrenci bulunmaktadır.² 176 üniversitenin 18'inde (% 10,1) CTCTS'ye karşı açık düzenlemeler, politikalar ve/veya yönergeler bulunmaktadır. Ancak araştırmadan 2896762 öğrencisi bulunan Anadolu Üniversitesi çıkarıldığında bu sayı % 6,8 düşmektedir. Bu 18 üniversitenin 13'ü devlet, 5'i özeldir. CTCTS ile mücadele karşı bir politikaya sahip olan üniversitelerin çoğu İstanbul ve Ankara'da bulunmaktadır. Muğla, İzmir ve Hatay gibi diğer illerde bulunan üniversitelerin de bu tür politikaları bulunmaktadır. Nerede olursa olsun, üniversitedeki tüm kişilerin CTCTS'ye karşı en üst düzeyde koruma altına alınması önemlidir. Dolayısıyla, diğer şehirlerde bulunan üniversitelerin bu konudaki çabalarının desteklenmesi önemlidir.

■ CTCTS belgesine sahip olan Türk üniversitelerin oranı
■ CTCTS belgesine sahip olmayan Türk üniversitelerin oranı

Yükseköğretimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine katkıda bulunmak için, Yüksek öğretim Kurulu (YÖK) himayesinde kurulan Kadın Çalışmaları ve Sorunları Komisyonu, CTCTS ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere bir dizi öneri yayınlamıştır. Tavsiyeler, CTCTS karşı eğitim ve öğretim konularını içermekle beraber aynı zamanda CTCTS'nin yasaklanması için spesifik politikaların uygulanmasını da kapsamaktadır. Bu çaba, toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları merkezlerinin ve üniversitelerin bu sorunun ciddiyetini kavradıklarını göstermesi bakımından önemlidir.

■ Bir CTCTS belgesi ile korunan öğrenci oranı
■ Bir CTCTS belgesi ile korunmayan öğrenci oranı

Bu alandaki sorunlardan biri öğrenciler ve üniversite personeli için mevcut disiplin düzenlemelerinin bu alanda yetersiz olmasıdır. Türkiyede bulunan yüksek öğretim kurumlarındaki tüm öğrenciler, YÖK'ün Öğrenci Disiplin Yönetmeliğine tabidir. Yönetmelik, cinsel tacizde bulunanlara iki akademik dönem uzaklaştırma cezası öngörmektedir. (Madde 8 (e) bendi)

Aynı yönetmelik, cinsel saldırı olaylarında cinsel saldırı düzenleyenlerin kurumlardan ihraç edilmesini şart koşmaktadır. Yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim üyeleri ve personel ise Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı Ve Memurları Disiplin Yönetmeliği'ne tabidir. Bu yönetmeliğe göre, tecavüz suçundan hüküm giyenler görevden alınır. (Madde 11 (e) bendi) Bununla birlikte, disiplin yönetmeliği, hangi eylem ve davranışların suç teşkil edebileceğini

² Data Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi'nden alınmıştır - "Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi," son erişim 13 Nisan 2017, <https://istatistik.yok.gov.tr/>.

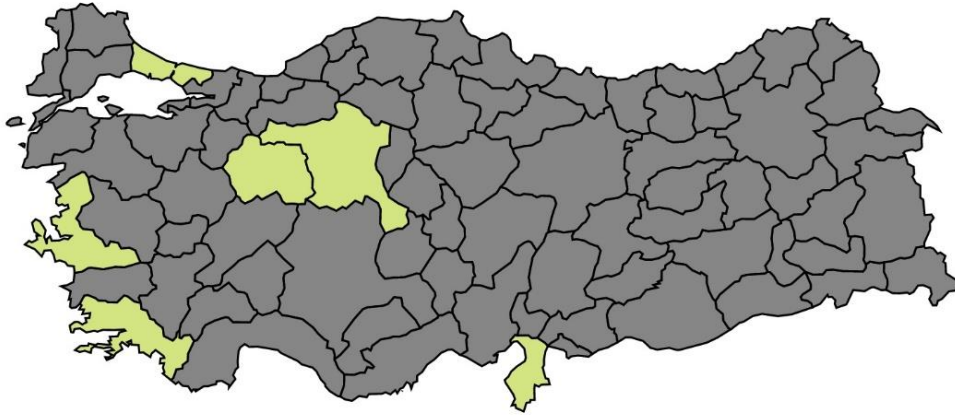

belirtmemektedir. Bunun ötesinde, bu yönetmelik cinsel tacizden söz etmemekte; sadece cinsel saldırı üzerine yoğunlaşmaktadır.

CTCTS'ye karşı bireysel kurumsal mekanizmaların olmaması birçok öğrenci, öğretim üyesi ve idare personelinin CTCTS'ye karşı ihtiyaç duyabilecekleri korumadan yoksun bırakmaktadır.

Tacizle ilgili çeşitli kurumlar tarafından koyulan kurallar yönergelerden, politikalara, kılavuzlardan, etik ilkelerine kadar birçok farklı yolla uygulanmaktadır. CTCTS ile mücadele belgelerinin yedisi yönerge, dördü politika belgesi, üçü kılavuz, ikisi etik ilke belgesi, biri düzenleme ve biri destek ilkesi belgesi formatındadır. Burada önemli olan şey belgenin bağlayıcı niteliğidir. CTCTS ile mücadele etmek için yapılan tüm çabalar desteklenmelidir, ancak yalnızca yönetmelikler ve yönergelerin yasal olarak bağlayıcılığı olduğu unutulmamalıdır. Politikalar ve ilkeler, bir akademik kurumun değerlerinin ve taciz konusunun üzerine gitmelerinin önemli göstergeleridir. Bununla birlikte, yönetmelikler ve yönergeler, bir şikayet mekanizması sundukları ve kurum üzerinde bağlayıcılıkları buldukları için daha kapsamlı koruma sağlamaktadır.

CCTS ile Mücadele Belgesine Sahip Olan Üniversitelerin Coğrafi Dağılımı

CCTS ile mücadele belgesine sahip olan üniversitelerin bulunduğu şehirler yeşil renkle gösterilmiştir

CİNSEL VE TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI TACİZ VE SALDIRI TANIMLARI

Taciz genellikle, bir kişiyi baskı altında tutan, kışkırtan, korkutan, yıldırان, küçük düşüren veya aşağılayan tekrarlanan veya ısrarlı davranışlar olarak tanımlanır. Tacizin kritik bir bileşeni güçtür. Bu bağlamda güç, faydadan mahrum bırakma veya cezalandırma kapasitesi yoluyla sonuçların göreceli olarak kontrol edilmesidir. Taciz, mağdurun kendini savunmasını veya misillemeye karşı koymasını minimize eden tacizci ve mağdur arasında gerçek veya algılanan bir güç dengesizliğine ihtiyaç duyar³.

Cinsel tacizi tanımlamak zor bir iştir ve tanımlar yıllar içerisinde flörtten, uzun uzun bakmaya, dokunmadan, elle yapılan tacize kadar değişen davranışları içermiştir⁴. Cinsel taciz, aynı zamanda "sözel, fiziksel ve bakış biçiminde olabilecek herhangi bir istenmeyen cinsel eylem" olarak tanımlanmıştır⁵. Cinsel taciz tanımlarının en yaygın paydalarından biri ise olayda rızanın olmayışıdır.

Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlendirilmesi Birimi (UN Women) cinsel tacizi şöyle tanımlamaktadır:

“Cinsel taciz, herhangi bir istenmeyen cinsel istek, cinsel dilek, cinsel nitelikli sözlü veya fiziksel davranış veya jest ile makul bir şekilde başkasına rahatsızlık verebilecek veya başkasını alçaltılabileceği düşünülen veya öyle algılanan diğer cinsel nitelikteki davranışlardır.”

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), iş yerinde cinsel tacize ilişkin raporunda cinsel taciz tanımını cinsel olmayan davranış ve eylemleri ekleyerek genişletmektedir. ILO, tekrarlanan davetleri, ataerkil söylemleri ve yaşa dayalı ayrımcılığı da cinsel taciz olarak değerlendirmektedir⁶.

Türkiye’de bulunan üniversitelerde kullanılan cinsel taciz tanımı, Türk Ceza Kanununun (5237 sayılı Kanun) 102, 103 ve 105 maddeleri esas alınarak yapılmıştır. Tanıma göre, cinsel taciz şiddete dayalı üç aşamaya ayrılmaktadır: sıradan taciz, sürekli taciz ve şiddetli taciz. Sıradan taciz, cinsel ya da duygusal niyetlerle istenmeyen sözel ve sözel olmayan davranışlara işaret etmektedir. Sürekli taciz bu tür davranışların tekrarlanması halinde

³ Jennifer L. Berdahl, “Harassment Based On Sex: Protecting Social Status In the Context Of Gender Hierarchy,” *Academy of Management Review* 32, no. 2 (2007): 641–658.

⁴ Gary N. Powell, “Definition of Sexual Harassment and Sexual Attention Experienced,” *Journal of Psychology* 113, no. 1 (1983): 113–17.

⁵ Patricia M. Hanrahan, “How Do I Know If I’m Being Harassed or If This Is Part of My Job?” *Nurses and Definitions of Sexual Harassment,” NWSA Journal* 9, no. 2 (1997): 43–63.

⁶ Deirdre McCann, *Sexual Harassment at Work: National and International Responses.* (Geneva: International Labour Office, 2005): 10.

vuku bulmaktadır. Ağır taciz ise taciz failin mağdurun davranışını kontrol etme niyetini taşıdığında ortaya çıkmaktadır.

Mağdurun itibarını da vurgulayan İstanbul Sözleşmesi, cinsel tacize ilişkin en kapsamlı tanımını sunmaktadır:

Cinsel taciz, özellikle de saldırganın küçük düşürücü, yüz kızartıcı ve kırıcı bir çevre yaratarak bir insanın onurunu zedelemeyi amaçlayan ya da bu sonucu doğuran, istenmeyen sözlü, sözsüz, veya fiziksel cinsel güdümlü her türlü davranıştır.

Taciz konusunun genellikle görmezden gelinen bir başka boyutu da düşmanca bir çevre yaratmayı amaçlayan toplumsal cinsiyete dayalı tacizdir. Toplumsal cinsiyete dayalı taciz, "geleneksel heteroseksüel cinsiyet normlarını gözetken ve güçlendiren herhangi bir davranış" şeklindedir. Toplumsal cinsiyete dayalı taciz sıklıkla LGBTI+ bireylerini hedef alarak bu kişilerle alay etmek veya bu kişileri yıldırım amacını taşımaktadır.

Harvard Üniversitesi'nin cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz politikası toplumsal cinsiyete dayalı tacizi şöyle tanımlamaktadır:

“Toplumsal cinsiyete dayalı taciz, bir kişinin üniversitenin eğitim veya çalışma programlarına veya faaliyetlerine katılma veya bunlardan fayda sağlama kabiliyetine müdahale eden ya da sınırlandıran yeterince ağır, tekrar eden veya yaygın olan cinsiyete, cinsel klişeleşmeye, cinsel yönelime ya da cinsel kimliğe dayalı cinsel nitelikli olmayan sözlü, sözsüz, grafik ya da fiziksel saldırganlık içeren, yıldırma ya da düşmanca ortam yaratmayı amaçlayan davranışlardır.”

Son yıllarda çevrimiçi iletişim araçlarının yaygın bir şekilde kullanılması sonucu, siber/çevrimiçi taciz de yaygınlaşmıştır. Siber alanda taciz, genellikle iki farklı biçimde ortaya çıkmaktadır: bir kişiye istenmeyen cinsel içerik gönderme veya bir kişinin cinsel içerikli materyallerini online ortamda yayınlama. Evli Türk kadınlarının % 17'si, erkeklerin sosyal medyayı onları izlemek, evlerini ya da çalışma yerlerini tespit etmek için kullandıklarını ve bazı durumlarda onları takip için kullandığını bildirmektedir.

Benzer şekilde, cinsel saldırı ve bu suçları oluşturan eylemlerin tanımları da değişkenlik göstermektedir. Örneğin, cinsel niyetlerle bedensel bütünlüğün ihlali dışında, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) kontraseptif kullanım hakkının görmezden gelinmesini veya cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için diğer önlemlerin alınmamasını, zorla kürtajı, kadın

sünnetini ve bekaret muayenelerini de cinsel şiddet olarak değerlendirmektedir. Sadece cinsel niyetli eylemleri değil, aynı zamanda bir kişinin cinselliğini ihlal eden eylemleri de göz önüne alan DSÖ cinsel şiddeti şu şekilde tanımlamaktadır:

“Cinsel şiddet, ev ve iş de dahil olmak üzere ancak bu alanlarla sınırlı olmayan her ortamda mağdur ile olan ilişkilerine bakılmaksızın bir kişinin cinselliğine karşı cebir kullanarak doğrudan ya da dolaylı herhangi bir cinsel eylemi cinsel bir davranış elde etmeye çalışmayı, istenmeyen cinsel yorumlar yapmayı kapsamaktadır.”

Türk Ceza Kanunu, cinsel saldırı ile ilgili suçlar için kullanılan tanımların temelini oluşturmaktadır. Türk Ceza Kanunu, cinsel saldırıyı iki kısma ayırmaktadır: nüfuz etmeden (bir organ ya da enstrüman tarafından) bir kişinin bedensel bütünlüğünün ihlal edilmesi ve nüfuz ederek bir kişinin bedensel bütünlüğünün ihlali (bir organ ya da enstrüman tarafından).⁷

BULGULAR

13 üniversitenin CTCTS ile mücadele belgeleri, istenmeyen dokunma ve cinsel içerikli yorumlar gibi cinsel taciz eylem ve davranış türlerini açıkça belirtmektedir. Beş üniversitenin belgesi, hangi eylem ve davranışların cinsel tacizi oluşturduğunu belirtmemektedir. Belgelerle ilgili sürekli karşılaşılan bir problem ise bir kişinin *önemli diğerinden* (eş, kız veya erkek arkadaşından) gelebilecek taciz eylemlerinin genellikle ele alınmamasıdır. Benzer şekilde CTCTS ile mücadele belgelerinde, *takip etme* genellikle bir cinsel taciz şekli olarak değerlendirilmemektedir.

Şu anda, yalnızca bir üniversitenin CTCTS ile mücadele belgesi siber tacize değinmektedir ve bu belge siber tacizi şöyle tanımlamaktadır: bir kimseyi korkutmak, taciz etmek ya da küçük düşürmek niyetiyle bir kişi veya grup tarafından cep telefonunu veya internet teknolojisini kullanılarak tekrar eden, istenmeyen ve tehditkar davranışlar.

CTCTS ile mücadele belgelerinin hepsi toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığı yasaklamasına rağmen hiçbiri LGBTI+ bireylere karşı düşmanca bir ortam yaratma girişiminde bulunan taciz türlerinden özellikle bahsetmemektedir. Bu türden taciz, gerçek ya da algılanan cinsiyet, cinsel kimlik, ifade ve cinsel yönelim nedeniyle kasıtlı bir şekilde bir kimseyi yanlış bir isim ya da zamirle çağırarak ve o kimseyi dışlamak veya ondan bilgi saklamak şeklinde olabilir.

⁷ Türk Ceza Kanunu, Kanun No. 5237, Bölüm XI, 102. ve 105. maddeler.

CTCTS hiyerarşik yapıda olan insanlar arasında sıkça görülmektedir. Üniversitelerde gerçekleşen cinsel taciz olaylarının çoğu aralarında hiyerarşik ilişkiler bulunan kişiler arasında olmaktadır. 18 CTCTS ile mücadele belgesinin beşi, cinsel ya da duygusal avantaj elde etmek için kurumsal gücünü kötüye kullanan kişiler tarafından yapılan tacizden bahsetmektedir.

PRATİKLER VE ÖNERİLER

Üniversiteki kişilerin korunması için cinsel taciz, toplumsal cinsiyete dayalı taciz ve cinsel saldırı tanımlarının açık ve anlaşılır olması önemlidir. Bu bağlamda üniversitelerin İstanbul Sözleşmesi tarafından yapılan tanımı kullanmalarını öneriyoruz.

Cinsel ve duygusal niyetle yapılan siber taciz CTCTS'nin bir türüdür ve bu taciz türüyle üniversite ortamında sıklıkla karşılaşılabilir. Bu nedenle, siber tacizin CTCTS ile mücadele belgelerinde açıkça tanımlanması önemlidir.

Hukuki güvencenin sağlanabilmesi için CTCTS ile mücadele belgeleri, politika, etik ilke belgesi ve kılavuzları yerine yönerge veya yönetmelikler gibi bağlayıcılığı olan belge formatında olmalıdır.

POLİTİKALARIN YETKİ ALANI

Politikaların yetki alanı, CTCTS ile mücadele belgesinin özne, mekan ve zaman bağlamında sınırlarını belirlediği için önemlidir. Yetki alanı bu raporda CTCTS ile mücadele belgelerinin kurallarının ve düzenlemelerinin nerede, ne zaman ve kimin üzerine uyguladığına işaret etmektedir.

BULGULAR

13 üniversitenin CTCTS ile mücadele politikaları, kimlerin politikalara tabi olabileceği konusunda çeşitli sınıflandırmalar kullanmaktadır. Bu belgelerdeki kurallar öğrencilere, akademisyenlere, idari personele ve üniversiteye ait tesislerde hizmet veren veya hizmet alan kişileri kapsamaktadır. Bununla birlikte, belgeler arasında kelime seçimi konusunda fikir birliği bulunmamaktadır. Bazı belgeler akademik ve idari personel arasında ayırım yapmakta, bazıları ise *çalışan* kelimesinin hem akademik hem de idari personel için

kullanılmasını tercih etmektedir. Beş üniversitenin CTCTS ile mücadele belgeleri kuralların kimler üzerinde geçerli olduğunu belirtmemektedir.

Herhangi bir üniversiteye ait kampüste ve diğer yerlerde hizmet veren ya da alan üçüncü taraflar normal koşullar altında, CTCTS'ye karşı düzenlemeler de dahil olmak üzere okulun kural ve yönetmeliklerine tabidir. Buna ek olarak, üniversite kampüslerinde vakit geçiren davetliler ve misafirler de kurallara ve yönetmeliklere tabi olabilir. Şu anda, ziyaretçi ve misafirleri de CTCTS'ye karşı getirilen kurallara tabi tutan iki CTCTS ile mücadele belgesi bulunmaktadır.

Yetki alanının lokasyonu konusunda üniversiteler arasında giderek artan bir mutabakat olduğu görülmektedir. Sekiz üniversitesinin belgesi, yurtlar dahil olmak üzere, üniversitenin mülkiyetinde olan tüm birimlerde kural ve düzenlemelerin geçerli olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde, aynı belgeler üniversite mülkiyeti dışında meydana gelen olayları üniversite içerisine sirayet ettiği takdirde, ilgili kural ve düzenlemelerin sınırları dahilinde kabul etmektedir. İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Koç Üniversitesi'nin belgeleri, kurumun özel kullanımına tahsis edilen araba ve otobüs gibi yerleri de yetkileri dahilinde değerlendirmektedir.

Belgelerde üçüncü bir yetki alanının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu raporda analiz edilen CTCTS ile mücadele belgelerinin çoğu, taciz olaylarının hızlı bir şekilde değerlendiriliceğini/soruşturulacağını belirtmelerinin dışında herhangi bir zaman kısıtlaması koymamaktadır. Yalnızca Koç Üniversitesi'nin belgesi, soruşturma raporunun başlatılması için failin savunmasının alınmasını şart koşmaktadır. Ancak belge, kendisine bildirildikten sonra failin 7 gün içerisinde sözlü ya da yazılı savunmasını yapmamasını savunma hakkında vazgeçme olarak değerlendirmektedir.

PRATİKLER VE ÖNERİLER

CTCTS ile mücadele belgelerinde yetki alanlarındaki karışıkların giderilmesi ve açık bir şekilde bir belirtilmesi önemlidir.

CTCTS vakaları hızlı ve etkin bir biçimde çözülme kavuşturulmalıdır.

BİLDİRİM

Bir CTCTS vakasında şeffaf bir bildirim süreci yaşamsal önem taşır. CTCTS şikayetlerini bildirme yöntemi ve süreci açık olmalıdır. Bildirim prosedürleri hakkında açıklık sağlanması, bireylerin kendileri için uygun süreçlere daha iyi erişebilmelerini sağlamaya yardımcı olacaktır. Bildirim hizmetlerinin, şikayetçinin hangi hizmeti alacağına bakılmaksızın, "her kapının doğru kapı" olduğu bir modelde açık sevk yollarıyla bağlantılı olmasını sağlamak önemlidir. Bazı mağdurlar, kendilerinin ya da arkadaşlarının, kafa karıştırıcı bildirim işlemleri nedeniyle travmatik deneyimler yaşadıklarını belirtmiştir.⁸

Sürecin tüm yönlerinin anlaşılır olması ve şikayetçinin ve failerin ihtiyaç ve haklarının göz önünde bulundurulması önemlidir. Bir CTCTS vakasının mağduru ya da tanıkları, gizliliklerinin üniversite tarafından korunup korunmayacağından emin olamazlarsa bu vakaları bildirmeme yolunu seçebilirler. Bu nedenle, ilgili kişilerin, bildirim sürecinin ve konuyla ilgili tüm belgelerin kanunların ve üniversite politikası ve prosedürlerinin izin verdiği ölçüde gizliliğinin korunması son derece önemlidir. Bir CTCTS vakası ile ilgili tüm belgelerin, sadece soruşturmadan sorumlu kişiler tarafından erişilebilir olması ve tüm tarafların gizliliğini sağlamak için herhangi bir şekilde dağıtılıp çoğaltılmaması önemlidir.

Cinsel taciz ve/veya saldırıya maruz kalanlar, olası etkilerinden dolayı olayı resmi şikayette bulunmada genellikle isteksiz davranmaktadır. Üniversite yönetimleri, bu tür vakaların bildirimlerini teşvik etmek için üniversitedeki kişilere vakaların titizlikle ve adil bir şekilde soruşturulacağına dair güvence vermelidir.

CTCTS vakalarının hukuki, psikolojik ve toplumsal cinsiyet boyutlarının olmasından dolayı, soruşturma sürecini ve destek hizmetlerini yürütmek karmaşık bir iştir. Dolayısıyla, bildirim ve soruşturma sürecinin etkinliğini arttırmak için, bu prosedürlerin yerine getirilmesinden sorumlu komite veya birim, hukuk ve psikoloji alanında uzmanlığa sahip olan kadınlar, erkekler ve üyelerden oluşturulması tavsiye edilmektedir. Üniversite ayrıca soruşturmada ve bildirimde görevli komitenin/birimin çoğunluğunun toplumsal cinsiyet çalışmaları alanında uzmanlığına sahip olmasından emin olmalıdır.

BULGULAR

Bazı üniversitelerin (Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi) CTCTS ile mücadele belgeleri, sadece taciz vakasının birinci derecede mağduruna olayı bildirme hakkı vermektedir. Diğer politika belgelerinde ise (Anadolu Üniversitesi ve Bilgi Üniversitesi)

⁸ Presidential and Provostial Committee on Prevention and Response to Sexual Violence, "Final Report on Prevention and Response to Sexual Violence" (University of Toronto, February 2016), <http://community.iaclea.org/HigherLogic/System/DownloadDocumentFile.ashx?DocumentFileKey=87574d44-ba15-834a-1fd8-b0543e20e6a9>.

bildirim hakkı olayın tanıklığına da tanınmıştır. Sadece Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin belgesi, anonim bildirim için izin vermektedir.

Üç üniversitenin belgesi, CTCTS vakasını bildirenler için bir başvuru kılavuzu sunmaktadır. Hem İstanbul Bilgi Üniversitesi hem de Sabancı Üniversitesi, şikayetçinin bildirim prosedürü kapsamında farklı seçeneklerini ve kimlik gizliliği gibi haklarından bahsetmektedir. Ayrıca, şikayet sahibinin ihtiyaç ve haklarını tanıyan Koç Üniversitesi'nin belgesi, suçlanan kişilerin resmi savunmasından önce (7 gün içerisinde savunma yapılmalıdır) bir soruşturma raporunun hazırlanamayacağını belirterek, sanık haklarına da tanımaktadır.

PRATİKLER VE ÖNERİLER

Belgelerin CTCTS vakasını bildirmek isteyenler için ihtiyaç duyulan bilgi türü gibi açık prosedürler sağlaması önerilir.

Türkçeye hakim olmayanlar için hizmetler mümkün olduğunca kendi tercih ettikleri dil ile verilmelidir.

Bildirimleri almakla yükümlü olan kişilerin güncel iletişim bilgilerinin belgede bulunması üniversiteyle doğrudan temas kurmak için hayati önem taşımaktadır.

MİSİLLEME

Bir taciz türü olan misilleme, duygusal/cinsel amaçlarla bir davranış veya davetiyeyi reddeden birine karşı intikam alma girişimidir. Misilleme, cinsel taciz ve/veya cinsiyetçi taciz ve saldırı hakkında bildirim işlemi yapmak isteyen veya bildirim işlemi yapmış birine karşı uygulanır. Bir CTCTS vakasını bildirmek isteyen tanıklara yönelik eylemler de misilleme olarak düşünülür. CTCTS ile mücadele belgelerinde misilleme ve misilleme karşısında resmi bir şikayette bulunmayı seçenler için güvenlik sağlayacak mekanizmaların oluşturulması önemlidir.

Misilleme, çeşitli şekillerde olabilir. Taciz bir öğrenci ile bir akademisyen arasında olmuşsa, akranlara kıyasla daha düşük notlar ve daha zor ödevler vermek, başarısız notlar vermek, dersle ilgili soruları dikkate almamak, öğrencinin referans mektuplarına ve burslara erişimini zorlaştırmak misilleme olarak değerlendirilebilir. Taciz, bir akademik veya idari personel arasında meydana gelmişse, bunlarla sınırlı olmamak üzere misilleme kıdem düşürme, terfi önleme, iş yükünde ani artış, haksız zayıf performans değerlendirmeleri veya fiziksel tehditler şeklinde olabilir.

BULGULAR

9 üniversitenin SGHA ile mücadele belgesi misillemeyi tanımaktadır. Bu üniversiteler şunlardır: Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Kadir Has Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi'dir. Özellikle Ankara Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Kadir Has Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi misilleme eylemlerini bir taciz türü ve politikalarının ihlali olarak saymaktadır.

PRATİKLER VE ÖNERİLER

CTCTS vakaları genellikle hiyerarşik olarak eşit olmayan konumda olan kişiler arasında gerçekleşmektedir. CTCTS ile mücadele belgeleri, misilleme eylemine karşı kurum tarafından şikayetçiye yönelik güvenli bir ortam sağlamalıdır. Bu nedenle, misilleme eylemlerini CTCTS ile mücadele belgelerinin ihlali kapsamında değerlendirmek gerekir.

ORGANİZASYON

CTCTS ile mücadele politikalarının geliştirilmesinde birimlerin ve toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları merkezlerinin varlığı önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, politikaların etkin bir şekilde uygulanması için özel olarak CTCTS vakalarıyla ilgili olacak birimlerin oluşturulması hayati öneme sahiptir. Bu birimler, şikayetlerin alınması, araştırılması, üniversitedeki farklı ofisler arasında koordinasyonun sağlanması, ilanlar ve broşürler gibi iletişim materyalleri ve bilinçlendirme faaliyetlerinin geliştirilmesi, mağdurun ihtiyaç duyduğu hizmeti alması gibi sorumluluklar üstlenebilir. Birimler ayrıca vakaların sınıflandırılması ve sayılması, kapsamlı ve doğru bildirimlerin sağlanması için de inisiyatif alabilirler. CTCTS vakalarının karmaşık ve hassas nitelikleri göz önünde bulundurulduğunda, CTCTS ile ilgilenen birimlerin yapısı son derece önemlidir.

BULGULAR

18 üniversiteden 11'i, taciz vakalarıyla ilgilenen birim ya da merkeze sahiptir. Bu üniversitelerin sekizi birimlerde veya soruşturma komitesinde görev alan bireylerin seçimi ve rolleri hakkında açık bir prosedür izlemektedir.

Bu birim ve merkezlerin sorumlulukları, taciz vakaları ile ilgili şikayetlerin alınması ve bunlara cevap verilmesinden, bilinçlendirme kampanyalarının organizasyonuna, danışmanlık hizmeti ve CTCTS'ye karşı en verimli pratiklerin araştırılmasına kadar değişiklik göstermektedir.

Bu birimler aşağıda listelenmiştir:

- Ankara Üniversitesi-**Cinsel Tacize ve Saldırıya Karşı Destek Birimi**
- Bilgi Üniversitesi-**Cinsel Tacizi ve Saldırıyı Önleme Birimi**
- Doğu Akdeniz Üniversitesi-**Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi**
- İstanbul Teknik Üniversitesi-**Cinsel Taciz ve Ayrımcılığı Önleme Kurulu ve Görevleri**
- Muğla Üniversitesi-**Cinsel Taciz Ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu**
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi-**Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi**
- Sabancı Üniversitesi-**Cinsel Tacize Karşı Önlem ve Destek Çalışmaları Birimi**

6 üniversite taciz vakalarıyla ilgilenen etik komitesine sahiptir. Bu üniversiteler aşağıda listelenmiştir:

- Boğaziçi Üniversitesi – **Üniversite Yaşamı Etik Kurulu**
- Hacettepe Üniversitesi – **Akademik Etik Kurulu**
- İzmir Economy Üniversitesi – **Etik Komitesi**
- Mimar Sinan Üniversite – **Cinsel İstismara Karşı Etik Komitesi**
- Üsküdar Üniversitesi – **Disiplin Kurulu**
- Mustafa Kemal Üniversitesi – **Etik Kurulu**

PRATİKLER VE ÖNERİLER

İdeal olarak, etkili CTCTS ile mücadele belgeleri için bildirim, soruşturma, önleme stratejileri ve eğitimi koordine eden birimler/komiteler bulundurulmalıdır. Taciz vakalarıyla ilgilenen birim veya komite tercihen toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları uzmanlığına sahip bireylerden oluşmalıdır. Bu, bireylerin daha önce bu konularda araştırma veya eğitim tecrübesi olmalıdır. Birimler/komitelerde, psikolojik ve yasal uzmanlığa sahip olan kişiler de bulundurulmalıdır.

ÖNLEME

CTCTS ile mücadele etmek ve bu vakaları önlemek için Türkiye'de bu konuda politikaları bulunan üniversiteler çeşitli önleme stratejileri geliştirmiştir. Bu stratejiler bazıları şunlardır: bilinçlendirme aktiviteleri, broşür dağıtımı, taciz vakalarının önlenmesi için bir web site oluşturulması, öğrenci, idari ve akademik çalışanlara eğitim verilmesi ve geç saatlerde ulaşımın güvenliğini artırmak için yerel otoritelerle işbirliği yapılması.

YÖK 2015'de yapılan **“Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite Çalıştayı”**nın sonucunda Türkiye’de bulunan üniversitelerin CTCTS ile mücadele etmede çabalarını güçlendirmek için aşağıdaki önerileri yapmıştır:

Yükseköğretim Kurulu 2015 “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite Çalıştayı” Önerileri

1. “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” dersinin bu kavramsal alanda aynı veya farklı bir adla yükseköğretim programlarında üniversitemizin yetkili kurullarınca alınacak karar doğrultusunda zorunlu veya seçmeli ders şeklinde yer almasına veya her yıl bir bilimsel etkinlik düzenlenmesine,
 - a. Bu dersin programa dâhil edildiği durumda ders içeriğinin oluşturulmasında ilgili öğretim elemanlarının yanı sıra öğrencilerin de görüşlerinin alınmasına,
 - b. Dersin yürütülmesinde uzman öğretim elemanlarının bulunmaması durumunda örgün eğitim kapsamında uzaktan öğretime dayalı e-ders olarak da okutulabileceğine,
2. Yükseköğretim Kurumları içerisinde bulunan Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlıklarındaki yapının, Cinsiyet ve Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleriyle de işbirliği içerisinde cinsel taciz ve cinsel saldırılara karşı ulaşılabilirlik, gizlilik ve güven esasına dayalı olarak güçlendirilmesine; tıbbi ve psikolojik destek verebilecek konuma getirilmesine,
3. Cinsel taciz ve cinsel saldırı konularında Yükseköğretim Kurumlarında farkındalık sağlayacak eğitim çalışmalarının yapılmasına,
 - a. Bu eğitimlerin öğretim elemanları, öğrenciler, idari personel, alt işverenler, güvenlik görevlileri ve üniversitenin hizmet aldığı diğer kurum ve kuruluş çalışanlarına yönelik olmasına,
 - b. Dileyen Yükseköğretim Kurumlarının bu konularda çalışan ve birikime sahip öncü üniversiteler tarafından gerçekleştirilecek eğitici
4. Üniversite kampüs ve dersliklerinin, özellikle kız öğrencilerin güvenliğine yönelik olarak düzenlenmesi, aydınlatılması, haberleşme imkânı sunulması gibi konularda hassasiyet gösterilmesine,

5. Üniversite Rektörlüklerinin yerel yönetimlerle işbirliği içinde üniversite kampüslerine ulaşımın güvenli bir şekilde sağlanabilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına,
6. Üniversitelerimizdeki Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin çalışma biçimi ve işlevselliklerinin güçlendirilmesine, bu merkezlerin olmadığı üniversitelerimizde de süreç içerisinde merkez açılmasına,
7. Lisansüstü programlarda Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine duyarlı çalışmaların teşvik edilmesine,
8. Yükseköğretim Kurulunca, Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanları ve Memurları Disiplin Yönetmeliği ile Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nde cinsel taciz, cinsel saldırı, mobbing gibi davranışlara yönelik yeni düzenleme yapılması için bir çalışma başlatılmasına,
9. Özellikle kız öğrenciler için yapılacak olan yeni yurtların, kampüs içine veya yakınına yapılması konusunda üniversitelerimizin T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığının Kredi ve Yurtlar Kurumuyla işbirliği yapmalarının tavsiye edilmesine,
10. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği algısının geliştirilmesi için üniversite ve topluma yönelik çalışmalar (kamu spotları, logo vb.) konusunda Yükseköğretim Kurulunca diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak faaliyetler yapılmasına,
11. Yükseköğretim Kurulu bünyesinde, üniversitelerde cereyan eden kadın öğretim elemanlarına yönelik şiddet, mobbing, taciz gibi olayların değerlendirilmesi, bu öğretim elemanlarının statülerinin güçlendirilmesi, karşılaştıkları zorluklara karşı alınacak tedbirler konusunda çalışmalar yanında ayrıca mobbing ofislerinin, kadın akademisyenlerin, kız öğrencilerimizin ve kadın çalışanların sorunlarını doğrudan iletebilecekleri bir kanal oluşturmak üzere üniversitelerimizde üst düzey yöneticilik yapmış bir kadın öğretim üyesi başkanlığında "Akademide Kadın Çalışmaları ve Sorunları Birimi" oluşturulmasına karar verilmiştir.

Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Politikalarının Analizi:

Türkiye'deki Üniversiteler için Araç Seti

Değerlendirme Listesi

İÇİNDEKİLER

Tanımlar	1
Yetki Alanı	3
Organizasyon.....	3
Bildirim	5
Acil/Geçici Tedbir ve Kurallar	6
Disiplin İşlemleri.....	7
Misilleme.....	8
İletişim.....	8
Önleme.....	9
Diğer	10

DEĞERLENDİRME LİSTESİ

Bu değerlendirme listesinin iki amacı vardır. Bunlardan birincisi üniversitelerde (ve başka kurumlarda) cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz hakkında kavramsal ve pratik tartışma üretmektir. İkincisi ise politika geliştirme süreçlerinden sorumlu olan üniversite çalışanları için dikkate alınması gereken önemli konulara işaret ederek pratik bir rehber hazırlamaktır. Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) yönergeleriyle uyumlu olması gereken cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz politikaları dahil, Türk eğitim sisteminin ve politika gereksinimlerinin özel durumlarının farkındayız.

TANIMLAR

Kim cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı tacizin potansiyel öznesi olarak görülmektedir?

- Kadınlar
- LGBTQI+ diğer bireyler
- Erkekler

Kim cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz vakaları hakkında şikayette bulunabilir?

- Tacizin öznesi
- Tacizin tanığı
- Anonim

Hangi cinsel taciz türleri politikada göz önünde bulundurulmaktadır?

- Terfi, olumlu performans değerlendirmesi, uygun görev veya vardiya, öneriler, yeniden sınıflandırmalar vs. gibi cinsel tercihlere karşılık olarak istihdam yararları önermek
- Cinsel ilişkiyi veya tüm tarafların rızası veya bilgisi olmadan çıplaklığı gözlemeleme, fotoğraflama, video kayıtları veya başka yollarla kayıt altına alma
- Cinsel arzu ile bakma veya müstehcen imalarla diğer el-kol hareketleri
- Aşağılayıcı veya rahatsız edici olarak algılanan cinsel içerikli görüntülerin teşhiri
- Bir kişinin iş, not, referans mektubu nedeniyle gizli ya da açık cinsel kayırmalar talep etme
- Çıkma teklifi veya iletişim bilgileri için tekrarlayan istekler
- Özlü saldırı veya cinsel içerikli tehditler
- Cinsel ilgi reddi nedeniyle öç alma eylemleri
- İstenmeyen cinsel teklifler veya istekler
- Müstehcen yorumlar, şakalar veya imalar

İstenmeyen dokunma ve elleme

İlişki içi şiddet

Cinsel taciz ve tecavüz

Takip etme

Hangi tür toplumsal cinsiyete dayalı tacizler göz önünde bulundurulmaktadır?

Utandırma, aşağılama, ve/veya küçültücü yorumlar (bir kişinin gerçek ya da algılanan cinsiyeti, cinsel kimliği veya ifadesi, evlilik durumu, cinsel yönelimi veya görünüşü hakkında)

Bir kişiyi, gerçek ya da algılanan cinsiyeti, cinsiyet kimliği veya ifadesi, evlilik durumu, cinsel yönelimi veya görünüşü nedeniyle dışlama, onu toplum dışına itme veya ondan bilgi saklama

Bir kişinin rızası olmadan cinsel yönelimini veya kimliğini tehdit veya teşhir etme

Çalışanlara veya öğrencilere gerçek ya da algılanan cinsiyeti, cinsiyet kimliği veya ifadesi, evlilik durumu, cinsel yönelimi veya görünüşü nedeniyle daha zor vazifeler verme

Bir kişinin transgender, transseksüel ya da interseks olması nedeniyle ismini veya o isim için kullanılan zamiri bilerek yanlış kullanma, ya da o kişinin cinsiyet kimliği geçmişine sürekli atıflarda bulunma

Politika belgesinde cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz göz önünde bulunduruluyor mu?

Politika belgesi, istenmeyen davranış veya rızadan ne anlaşıldığının açık tanımlarını içeriyor mu?

Politika belgesi öğretmen/öğrenci, veya müdür/çalışan gibi ast-üst ilişkisi bulunan pozisyonlardaki bireyler arasında rızaya dayalı veya rızaya dayalı olmayan ilişkilerden açık bir şekilde bahsediyor mu?

YETKİ ALANI

Politika belgesi kimleri kapsamaktadır?

- Öğrenci, öğretim üyeleri ve idari çalışanlar
- Öğrenci, öğretim üyeleri, idari çalışan ve kampüs veya öğrenci yurtları dahil okula ait alanlarda faaliyet gösteren taşeron firmalarda çalışanlarda

Politika belgesi nereleri kapsamaktadır?

- Üniversite kampüsünde ve üniversiteye bağlı öğrenci yurtlarında
- Üniversite kampüs veya üniversiteye ait öğrenci yurtlarının dışında eğer:
- Eylem üniversite ile ilgili veya üniversitenin düzenlendiği bir program ya da aktivite ile ilgili ise
 - Eylem üniversite mensubu bir kimse için düşman bir ortam yaratıyorsa

ORGANİZASYON

Cinsel ve cinsiyetçi taciz hakkında şikayetleri alan ve şikayetlere cevap veren, ve bu süreci koordine eden bir birim var mı?

Birimin yetkilileri, görevlerini etkili bir şekilde yerine getirebilecek uygun tecrübeye ve yeterli kaynağa sahip mi?

Birliğin görevleri, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şikayetleri etkili bir şekilde ele alacak ölçüde açıkça tanımlanmış ve yeterli midir?

- Vaka raporlarını ve resmi şikayetleri almak ve bunlara cevap vermek
- Mağdurun acil bakım ve sonraki hizmetleri alıp almadığından emin olunması gereklidir (bkz. Acil / geçici tedbir ve kurallar bölümüne)

- Materyaller, eğitim ve öğretim oturumları yoluyla kampüs içerisine tacizle ilgili farkındalığı artırmak
- Üniversitede ve bağlantı kurulan diğer kurumlarla iletişim ve kayıtların tutulmasını koordine etmek
- Verileri ve bilgileri yerel mevzuata uygun olarak toplamak ve raporlamak

Mağdur odaklı bir iletişim ve sevk süreci sağlanmış mı?

Birim cinsel ve cinsiyetçi tacize maruz kalmış kişilere destek ve hizmet veren diğer kurumlarla ortaklık tesis etmiş mi?

Dış organizasyonların bilgi ve uzmanlığı, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı tacizi önleme ve bunlara cevap verme kapasitesinin geliştirilmesinde önemlidir ve aynı zamanda dış ortaklar potansiyel servis sağlayıcısı olarak hizmet verebilir. Ayrıca, bu alanda deneyim sahibi polis, sağlık ve toplum hizmeti verenlerle prosedürleri danışmak ve bunları koordine etmek önemlidir.

Hizmet 24 saat veriliyor mu?

Gizli/anonim danışma olasılığı var mı?

Gizli üniversite kaynağı, üniversitenin raporlama ofisine veya yasal mercilere cinsel saldırı dahil cinsel veya toplumsal cinsiyete dayalı taciz suçlamasını raporlamadan muaf olan kişidir (iddia edilen mağdur 18 yaşından küçük olması ya da kendisine ya da başkalarına karşı yakın bir tehdit olması durumları hariç). Bu kişi psikolojik destek verebilir ve cinsel veya toplumsal cinsiyete dayalı tacize maruz kalmış kişiye bütün raporlama seçeneklerini ve olası sonuçları sunabilir.

BİLDİRİM

Politika belgesi, cinsel ve cinsiyetçi tacize uğrayan kişiler için açık raporlama rehberi ve raporlama seçenekleri sağlıyor mu?

- Politika belgesi, resmi bir şikayetin hangi bilgileri içermesi gerektiğini açıkça belirtmelidir
- Bütün üniversite akademik ve idari çalışanlarının şahit olduğu olaylar raporlanmalıdır (gizli/anonim danışan dışında)
- Raporlama belli bir süre içerisinde hızla yapılmalıdır
- Hem öğrenci hem de çalışanlar için gizlilik düzeyi de dahil olmak üzere tüm raporlama seçenekleri verilmelidir

Her iki (mağdur ve suçlanan) tarafın prosedürel seçenekleri ve hakları açıkça tanımlanmış mı?

Koşullara ve olayın niteliğine bağlı olarak aşağıdaki usul seçenekleri göz önünde bulundurulabilir:

- Bir danışman yardımıyla taraflar arasında doğrudan iletişim
- Üçüncü taraf müdahalesi (gelecekteki davranışlar, iş yerinde yapılan değişiklikler veya uygun diğer yardımlar hakkında açık anlaşmalar yapabilecek dolaylı veya doğrudan arabuluculuk)
- Önleyici eğitim ve öğretim programları
- Disipline sevk

Bu seçenekler özellikle şu durumlarda yararlı olabilir: eğer bir bildirim üçüncü şahıslar tarafından veya anonim olarak yapılmışsa; her iki taraf da kayıt dışı bir süreci tercih ediyorsa ya da daha az ciddi ihlal içeren bir dava ise. Şikayetçi, herhangi bir zamanda resmi soruşturma yapma hakkına sahip olmalıdır.

Soruşturma, resmi bir disiplin sürecinin takip ettiği tarafsız ve eğitimli personel tarafından makul bir zaman çerçevesinde (ör. 60 gün) gerçekleştirilmelidir. Şikayetçi herhangi bir soruşturmanın yapılmasını istemese dahi, üniversite, iddiaların üniversite topluluğunun potansiyel bir riskini azaltmak için bir soruşturmaya ihtiyaç duyup duyulmadığını kendi belirleyecektir.

- Her iki taraf da şikayete nasıl cevap verildiğini, şikayetin nasıl çözüldüğü ve ne zaman temyiz yapılabileceği konusunda bilgilendirilmelidir.
- Her iki taraf da soruşturmaya katılma hakkına sahiptir; bunlar arasında şahitlerin tespit edilmesi ve soruşturma ile ilgili bilgilerin belirlenmesi ve/veya sağlanması da dahildir.
- Her iki taraf da danışman ya da danışman tarafından destek görme hakkında sahip olmalıdır.
- Taraflar ve tanıkların her ikisi de misilleme ve yıldırma olaylarına karşı korunma hakkına sahiptir.
- Uyuşturucu ve alkol ihlalleri (gönüllü tüketim) olması halinde disiplin cezasına çarptırılmaması hakkına sahip olmalıdır.
- Resmi soruşturma yapılması halinde, her iki taraf da soruşturma raporunun bir nüshasını nasıl elde edecekleri konusunda bilgilendirilme hakkına sahiptir

Politika, acil/geçici tedbirler ve yerel yasaların izin verdiği ölçüde tarafların gizliliği sağlıyor mu?

Cinsel taciz ve saldırı vakalarının soruşturulması ve bildiri hakkındaki kurallar yerel kanunlarla uyumlu mu?

ACİL/GEÇİCİ TEDBİR VE KURALLAR

Cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı taciz hakkında bir bildirim/şikayet alınması üzerine şikayetçinin ve üniversitede bulunan kişilerin sağlığı ve güvenliği ile ilgili acil değerlendirme yapılmalıdır. Hakların yazılı açıklaması, raporlama seçenekleri (polise rapor etme hakkı dahil), gizlilik konuları ve mümkün olan sonuçların çeşitliliği, mevcut üniversite ve kamu kaynakları şikayetçiye sağlanmalıdır.

Olaya karışan tarafların sağlığının korunması ile tutarlı olarak tarafların üzerindeki etki ve sıkıntıların en aza indirilmesi için tedbirlerin uygulanması ve bunun sağlanması için şu kamu hizmetleri göz önünde bulundurulabilir:

☐ İletişimi kısıtlayıcı yönergeler, uzak durma mektupları, ya da üniversiteden uzaklaştırma	☐ Müfredat dışı veya spor aktivitelerinde kısıtlamalar
☐ Rehberlik ve diğer sağlık hizmetleri tedbirleri	☐ Yasal ya da aile planlaması yardımı
☐ Refakatçi sağlanması	☐ Üniversiteden atılma
☐ Akademik konaklama	☐ Konaklama

DİSİPLİN İŞLEMLERİ

Politika ihlali durumunda cezalar öngörüyor mu?

Cezalar farklılaştırılmış mı ve cinsel ve cinsiyetçi tacizin şiddetine göre belirlenmiş mi?

☐ Görevden alma/işten çıkartma (cinsel saldırı durumlarında)	☐ Bir akademik yıla kadar uzaklaştırma
☐ Gözaltında tutarak uzaklaştırma	☐ Gözaltı
☐ Uyarı	

Bir şikayetçinin şikayetinin asılsız olduğunu makul bir şekilde bildiği bekleniyorsa, saldırı suçlamasının kötü niyetli olduğuna karar verilebilir, ve bu durumda şikayetçiye karşı disiplin işlemi başlatılabilir. Eğer asılsız olduğu ispatlanan bir şikayetin iyi niyetle yapıldığı anlaşılırsa, disiplin işlemi başlatılamaz.

MİSİLLEME

Politika, taciz ve/veya saldırı vakasını bildiren eden kişilere karşı misillemeleri önleyici maddeler bulunduruyor mu?

Politika, tehdit ve misilleme çabalarına karşı disiplin işlemlerini belirtiyor mu?

İLETİŞİM

Politika belgesi, üniversitede bulunan bütün kişiler için kolayca erişilebilir mi?

- Üniversitenin resmi web sayfasında
- Yurtlarında dahil olduğu üniversite kampüsünde
- Politika belgesi, rehber ve bildirim için yapılmış bir web sitesinde

Politika, cinsel taciz veya saldırı vakalarında suçlunun, üniversite disiplin kurallarını neden ihlal ettiğini ve yaptığı eylemin hangi cezai işlemlere tabi olabileceğini açıklıyor mu?

İletişim materyalleri, öğrencilerin, çalışanların ve öğretim üyelerinin yanı sıra üniversitenin dahili ve haricindeki CTCTS ile mücadele konusunda uzmanlığa sahip ortaklarla işbirliğinde bulunularak mı geliştirildi?

Cinsel ve cinsiyetçi tacizden bahseden herhangi politika/rehber/protokolün eşlik ettiği kolay anlaşılır bir prosedür belgesi var mı?

Yeni politikaların ve bildirim süreçlerinin anlaşılmasını sağlamak için iletişim ve bilinçlendirme stratejileri, tüm öğrencileri, personeli ve öğretim üyelerini hedef alıyor mu?

CTCTS ile mücadele belgesi, basın bültenleri, broşürler, posterler, radyo ve video spotları ve web tabanlı mesajlar gibi birden çok dağıtım modeli kullanılarak sürekli olarak kamuoyuna duyuruldu mu?

Bütün bu mesajlar, raporlamadan sorumlu kişilerin isimlerini ve bilgilerini, kampus dışındaki görevlilerin ve çevrimiçi kaynaklara ait isim ve irtibat bilgilerini içermelidir. Bazı kampüsler, tüm kampüs binalarının kapılarına taciz konusunda çıkartmalar yapıştırmaktadır.

ÖNLEME

Politika, eğitim, kurs ve bilinçlendirme kampanyaları gibi önleyici tedbirler alıyor mu?

Hem online hem de yüzyüze olacak şekilde aşağıdaki konuları farklı formatlarda içeren üniversite genelinde eğitim ve kurs programlarının olması önemlidir:

☐ Şiddetin etkisini ve tacize uğramış kişilerin hayatlarında travmayı göz önünde bulunduran yöntemleri kullanarak cinsel şiddete cevap verilmesi	☐ Rızanın öğelerinin açıklanması, cinsel ve cinsiyetçi tacizi normalleştiren cinsiyet temelli beklentiler ve kültür temelli normlar
☐ Cinsel ve cinsiyetçi taciz vakalarında potansiyel disiplin işlemlerinin açıklanması	☐ Cinsel ve cinsiyetçi taciz bildirim hakkında hakların ve seçeneklerin tanımlanması
☐ Gizlilik, teşhir ve bildirim yükümlülükleri konularının açıklanması	☐ Cinsel saldırı dahil cinsel ve cinsiyetçi tacizin farklı yönlerden tanımlamak
☐ Bütün taraflara yardım etmek için hizmet ve kaynakları belirleme	☐ Görgü tanığı müdahalesi kursu

Erkekleri ve bütün erkek üniversite gruplarını hedefleyen eğitim ve kurs programları da önemlidir. Bu tür programlar cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı tacizi önlemek için erkeklerin tek başına ya da toplu olarak ne yapabileceğini araştırmalıdır. Öğrenciler ve çalışanlar için ayrı ayrı uygun hale getirilmiş modüllerle bütün üniversite öğrenci ve çalışanlarının her yıl eğitim ve kursa katılmaları zorunlu hale getirilmelidir. Bir kursun içeriği tarafından tetikleneceği hakkında endişesi bulunan cinsel tacize maruz kalmış bir kişi alternatif bir kurs alabilmelidir.

DiĞER

CTCTS ile mücadele, üniversite toplumunun ihtiyaçlarını yansıtacak şekilde düzenli olarak gözden geçiriliyor mu?

Temsil edici ve dışlanmış seslerin duyulmasından emin olmak için CTCTS ile mücadele belgesi gözden geçirilirken öğrenci, çalışan ve akademisyenlerle beraber cinsel şiddete maruz kalan kişilere de başvurulmalıdır.

Cinsiyet-bilinçli öğretim yöntemleri üniversitenin bütün programlarında uygulanıyor mu??

Öğrenciler/doktora öğrencileri danışman ve rehberlerini koşulsuz olarak değiştirme hakkına sahip mi?

Çalışanların ve öğrencilerin terfi ettikleri çalışma/çalışma ortamı hakkındaki görüşlerini ifade ettikleri serbest bir tartışma ortamı mıdır?

Çalışanların ve öğrencilerin kendi işleri hakkındaki görüşlerini ifade ettikleri serbest bir tartışma ortamı var mı?

Cinsel ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Taciz ve Saldırı Politikalarının Analizi:

Türkiye'deki Üniversiteler için Araç Seti

**Cinsel Taciz? Üniversitemiz için
Pratik Bir Rehber**

İÇİNDEKİLER

Cinsel Taciz Nedir?	1
Nedir?.....	1
Kim?.....	2
LGBTQI+ Bildirgesi.....	2
Nerede?.....	2
Cinsel Tacizin Bağlamı	2
Cinsel Taciz Olduğunda	4
Yasal Haklar	4
Cinsel Tacizin Bildirilmesi	5
Prosedür.....	6
Gizlilik	6
Misilleme.....	7
Kötü Niyetli ve Yanlış Suçlamalar	7
Tamamlayıcı Destek	7
Destek grupları.....	7
Bilgi veren websiteleri.....	7
Üniversitede destek	7
İletişim ve Kaynaklar	8
Üniversite Psikolojik Danışmanlık Merkezi	8
Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi	8
Soru-Cevap.....	10
Sözlük	12

GİRİŞ

Cinsel tacizin evrensel bir sorun olduğu bir dünyada yaşıyoruz ve bu sorunla Türkiye’de de çok fazla karşılaşılmaktadır. Hollaback tarafından 2012’de yapılan bir araştırmaya göre araştırmaya katılan İstanbul’daki katılımcıların %93’ü hayatlarının bir noktasında cinsel tacize maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.¹

Bu rehber, cinsel taciz tanımı, cinsel taciz vakalarının bildirilmesi prosedürü ve bunun için gerekli iletişim ve kaynaklar hakkında bilgi verirken aynı zamanda önemli kavram ve tanımları içeren bir sözlük sunmaktadır. Rehber, aynı zamanda bu üniversitenin uyguladığı cinsel taciz politikasını tamamlamak için de kullanılacaktır.

Üniversitenizin politikasını bilmek ister misiniz? (üniversitenizin politikasına, birimine vb. göre uyarlayabilirsiniz)

¹“Hollaback! Istanbul Research Results – Istanbul Hollaback!,” son erişim 11 Nisan 2017, <https://istanbulen.ihollaback.org/2011/12/27/results-of-hollaback-istanbuls-research-on-street-harassment/>.

CİNSEL TACİZ NEDİR?

Cinsel taciz cinsel şiddetin bir şeklidir. Cinsel taciz seks ile ilgili değil, **gücün** kötüye kullanımı ile ilgilidir.

Taraflar, özellikle de saldırgan, küçük düşürücü, yüz kızartıcı ve kırıcı bir çevre yaratarak bir insanın onurunu zedelemeyi amaçlayan ya da bu sonucu doğuran, istenmeyen sözlü, sözsüz veya fiziksel olarak cinsel güdülü davranışın cezai ve diğer yasal yaptırımlara tabi olmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır. (İstanbul Sözleşmesi, Madde 40, 2011).

Cinsel taciz sadece kadın veya kadın gibi algılanan kişilere yönelik olmasa da bu tür taciz olaylarına en fazla maruz kalan kadınlardır. Bu bağlamda, cinsel taciz toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin çok sık görülen normları arasındadır.

NEDİR?

Cinsel tacizle ilgili bazı örneklere aşağıdakilerle sınırlı olmamak üzere şunlar gösterilebilir:

- İstenmeyen cinsel davet veya istekler
- Terfi, olumlu performans değerlendirmesi, uygun görev veya vardiya, öneriler, yeniden sınıflandırmalar vs. gibi cinsel tercihlere karşılık olarak istihdam yararları önermek
- Çıkma veya iletişim bilgileri için tekrarlanan talepler
- Cinsel nitelikte sözlü taciz veya tehditler
- Cinsel içerikli yorumlar, espriler veya imalar
- Stalking
- Cinsel imalı ve arzu dolu bakmak veya cinsel içerikli diğer jestler
- İstenmeyen dokunmalar
- Aşağılayıcı ya da hakaret içeren olarak görülen cinsel görüntülerin teşhiri
- Reddedilen cinsel ilgi kaynaklı intikam eylemleri
- Tüm tarafların bilgisi ve rızası olmaksızın bir cinsel aktiviteyi veya çıplaklığı gözlemleme, fotoğraflama, videoya çekme veya diğer yollarla kayda alma
- Birinin mesleği, notu veya tavsiye mektubuna ilişkin zımni veya açık tehditlerin eşlik ettiği cinsel isteklerin talep edilmesi

KİM?

Bu üniversitedeki kişiler cinsiyet, cinsel kimlik ve cinsel yönelimlerdeki farklılıklar gözetilmeksizin uyumlu bir şekilde çalışırlar. Üniversite dışından ziyaret amaçlı gelenler de dahil olmak üzere, işçi, yönetici, danışman, misafir, öğrenci veya hizmet tedarikçisi tarafından işlenebilecek tacizin hiçbir türüne izin verilmeyecektir.

Kampüs ortamında etkileşime giren herkes cinsel taciz olayına karışabilir. Örneğin:

- Öğretim Üyesi / Öğretim Üyesi
- Öğretim Üyesi / Öğrenci
- Öğretim Üyesi / İdari çalışan
- Öğretim Asistanı / Öğrenci
- Öğrenci / Öğrenci
- İdari Çalışan / İdari Çalışan
- İdari Çalışan / Öğrenci
- Yönetici / Öğretim Üyesi
- Yönetici / İdari Çalışan
- Yönetici / Öğrenci
- Süpervizör / Çalışan
- Servis sağlayıcı / Çalışan
- Servis sağlayıcı / Öğrenci

LGBTQI+ BİLDİRGESİ

Bu üniversite, tüm öğrencilerinin ve çalışanlarının güvenliğini ve refahını sağlamayı taahhüt etmektedir. Bu kılavuzdaki bilgiler, öğrenciler ve tüm çalışanlar için cinsiyet, cinsel yönelim, cinsel kimlik veya cinsiyet ifadesi gözetilmeksizin geçerlidir. Cinsel taciz, karşı veya aynı cinsiyette olan kişiler arasında meydana gelebilir. Hem erkek hem de kadınlar cinsel tacizin maduru ya da faili olabilirler.

NEREDE?

Çalışmaları süresince, çalışanlar ve öğrenciler, hukuktan doğan hak ve yükümlülüklerine uygun olarak herkese ve herkesin farklılıklarına saygı göstermelidir. Doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılığı oluşturan veya destekleyen davranışlar yasaktır.

CİNSEL TACİZİN BAĞLAMı

Tacizcinin tipik bir profili yoktur. Tacizciler sık sık bir birey üzerinde güç kazanmaya çalışırlar ve bu gücü kendileri için "kontrol altında" hissetmelerine yardımcı olmak için olumsuz bir şekilde kullanırlar. Bu tür bir taciz yalnızca bir alt-üst ilişkisinin bulunduğu ortamda değil, aynı zamanda sınıflarda veya öğrenci gruplarında da gerçekleşebilir.

Daha somut bir düzeyde cinsel tacizle ilgili bazı örnekleri üç kategoriye ayırarak listeleyebiliriz: sözel, sözsüz ve fiziksel.

Table 1. CİNSEL TACİZ KATEGORİLERİ ¹

Sözel	Sözsüz	Fiziksel
Bir yetişkine, kız, çam yarması, bebek, veya balım diyerek hitap etmek	Bir insanı baştan ayağı süzmek	Boyun veya omuz masajı yapmak
Birisine ıslık çalmak	Birisine dik dik bakmak	Bir kimsenin elbisesine, saçına ya da vücuduna dokunmak
Bir kişinin bedeniyle ilgili cinsel yorum yapmak	Bir kimsenin yolunu engellemek	Sarılmak, öpüşmek, hafifçe vurmak ya da okşamak
Cinsel yorumlar veya imalarda bulunmak	Bir kimseyi takip etmek	Dokunmak ya da başka birine sürtünmek
İş ile ilgili konuşmaları cinsel konulara çevirmek	Kişisel hediyeler vermek	Bir başka kişiye çok yakında durmak
Cinsel espriler yapmak veya cinsel içerikli öyküler anlatmak	Cinsel içerikli görselleri teşhir etmek	
Bir kimsenin cinsel yaşamı ve fantezileri hakkında sorular sormak	Elle veya vücut hareketleri ile cinsel jestler yapmak	
Öpüşme ve uluma sesleri çıkarmak ve dudak bükme	Öpücük atmak, göz kırpmak ya da dudak yalamak	
Bir kişinin giyimi, anatomisi veya görünümüyle cinsel yorumlarda bulunmak		
İlgilenmeyen birisine ısrarlı bir şekilde çıkmaya davet etmek		
Bir kişinin kişisel cinsel yaşamıyla ilgili yalan söylemek veya söylenti yaymak		
Bilerek bir kimse için yanlış veya kişi tarafından tercih edilmeyen zamir kullanmak		

¹“What Is Sexual Harassment” (UN Women Watch, 2017), <http://www.un.org/womenwatch/osagi/pdf/whatissh.pdf>.

CİNSEL TACİZ OLDUĞUNDA

Birisi sizi taciz ettiğinde, sağlam durun ve bu ortamdan hemen uzaklaşın. Cevap vermeniz gerektiğini hissediyorsanız, açık ve net olun. "Eh, bu hoşuma gitmedi" güçlü bir red mesajı vermez. Bunun yerine "Defol git" gibi ifadeler kullanarak kendinizi daha net ifade edin. Kendinizi açık bir şekilde ifade etmekten korkmayın.

Table 2. CİNSEL TACİZE CEVAP VERMEK

Ne söyleyebilirim?	Ne yapabilirim
Durmanı istiyorum...	Sağlam dur, rahat ol ve kendini açıkça ifade et.
Kendimi çok rahatsız hissediyorum ... yaptığında/söylediğinde	Oradan uzaklaş (rahat ve kendinen emin bir şekilde).
... yaptığında/söylediğinde rencide oluyorum	Tacizciye neden durması gerektiğini söyle.
Bence bu hiç de komik değil çünkü	Bir güvenlik planı yap.
Yardım çağıracağım.	Ağır, tekrarlanan ve yaygın cinsel taciz vakalarını bildir.

YASAL HAKLAR

Cinsel saldırıya maruz kaldıysanız, bir takım yasal haklara sahipsiniz. Tacizi bulunduğunuz üniversitede şikayet edebilirsiniz. Aynı zamanda durumu polise de bildirebilirsiniz. Durumu polise bildirmeyi seçtiyseniz, bu şikayetin belgelenmesi ve polis raporunun bir kopyasını almanız sizin yasal hakkınızdır.

Türk ceza kanununa göre aşağıdaki hareketler suç teşkil etmektedir:

MADDE. 102: CİNSEL SALDIRI

Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

MADDE. 105: CİNSEL TACİZ

Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına, fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

MADDE. 106: TEHDİT

Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

Cinsel saldırı ve/veya tecavüzün niteliği ve yasal yaptırımları nedeniyle, 155 polis imdat veya 183 aile, kadın, çocuk, engelli danışma hatlarını aramanızı ve kendi sağlık ve güvenliğinizi sağlamak için doğrudan bir hastanenin acil servisine gitmenizi ve ayrıca olası delillerin toplanmasına izin vermenizi öneririz. Bir doktor tıbbi muayene yapacak, deliller toplayacak ve sonuçları resmi bir raporda belgeleyecektir. Bu raporun bir kopyasını almanız konusunda ısrar ediniz. Muayene, saldırı ya da tecavüze ilişkin herhangi bir delil ortaya koyarsa ve bu raporda belgelenmişse, polis olayı araştırmakla yükümlüdür.

CİNSEL TACİZİN BİLDİRİLMESİ

(Her üniversitenin kendi politikası ve prosedürleri olduğunun farkındayız. Bu bölüm, kurumunuzun ihtiyaçları doğrultusunda uyarlanabilir.)

Cinsel taciz olayının bildirilmesi ciddi bir konudur ve bu tür kötü davranışların bildirilmesi kafa karıştırıcı ve bunaltıcı olabilir. Ancak seçenekleriniz var. Örneğin, güvendiğiniz bir öğretmen veya meslektaşınız size destek verebilir ve sizinle beraber bu kişiler üniversitenin belirlenen bürosuna veya polis karakoluna gidebilir.

*Taciz pek çok farklı ortamda gerçekleşebildiğinden, üniversite ortamında nelerin dahil olduğunu netleştirmek istiyoruz. Üniversite, üniversite kampüsünü, yurtlarını ve üniversite ulaşımında kullanılan araçlar dahil üniversite sponsorluğunda gerçekleşen kampüs etkinliklerini kapsamaktadır (**Cinsel Tacizin Bildirilmesi**).*

Cinsel tacizle ilgili resmi bir şikayette bulunabileceğiniz yerler:

ÜNİVERSİTEDE:

(Üniversitenize göre uyarlayın)

ÜNİVERSİTE DIŞINDA:

- Polis karakolu
- Cinsel tacizin yaşandığı çevrimiçi platform (Facebook gibi)

ŞİKAYET BİLDİRİM SEÇENEKLERİ:

- Yazılı
- Şahsen

Üniversitede cinsel tacize ilişkin şikayetinizi yapabilirsiniz. Bunu, web sitesinde formu doldurarak veya bu üniversitede cinsel taciz için belirlenen birim ile bir randevu ayarlayarak yapabilirsiniz.

PROSEDÜR

1. Ziyaretçi olarak gelen kimse yukarıda belirtilen ofislerden herhangi birine şikayette bulunabilir.
2. Ofis, şikayet sahibine, şikayetin kabul veya red edildiğini gerekçelere dayanarak, prosedürün her aşamasında bunu bildirmelidir. Şikayetçilerin şikâyetlerinin alındığına dair bir kayıt aldıklarından emin olmaları gerekir.
3. Ofis, uygun bulduğu ilk adımları atacaktır.
4. Şikayet, belirlenen komite tarafından gözden geçirilecek ve uygun görülmesi halinde soruşturma yapılacaktır.

GİZLİLİK

Herhangi bir şikayetle ilgili tüm kayıtlar ve görüşmeler gizli tutulacaktır.

MİSİLLEME

Cinsel tacizle ilgili konularda tavsiyeler almak, cinsel taciz şikayetinde bulunmak veya tanık olarak çalışan, iş başvurusu sahibi, öğrenci veya kamu üyesi hiçbir kişiye ceza, müdahale veya zorlama uygulanmayacaktır. Misilleme bu politikanın ihlalidir ve misilleme vakaları bu politikadaki kurallara göre soruşturulacak ve karara bağlanacaktır.

KÖTÜ NİYETLİ VE YANLIŞ SUÇLAMALAR

İddialarının hem yanlış hem de kötü niyetle yapıldığı iddia edilen kişi, 2547 sayılı yasa, Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı Ve Memurları Disiplin Yönetmeliği ve Yükseköğretim Kurumları Öğrencileri Disiplin Yönetmeliğine ilişkin Yüksek Öğretim Disiplin Yönetmeliği uyarınca disiplin işlemlerine tabi tutulur.

TAMAMLAYICI DESTEK

Cinsel taciz, olay gerçekleşikten sonra bile bir bireyi olumsuz bir şekilde etkileyebilir ve şikayeti bildirdiyseniz ya da bildirmediyse yine de yapacağımız farklı şeyler vardır.

DESTEK GRUPLARI

Özellikle internet ortamında, cinsel tacize maruz kalmış kadın ve erkek için destek grupları mevcut. Deneyiminizi başkalarıyla paylaşabileceğiniz ve sesinizi duyurabileceğiniz forum ve platformları arayın.

BİLGİ VEREN WEBSİTELERİ

Sizin için doğru olan bir başa çıkma mekanizması bulmanıza yardımcı olabilecek birçok web sitesi mevcut. Lütfen rehber ve kaynaklar sayfasındaki web sitelerini kontrol edin.

ÜNİVERSİTEDE DESTEK

(Üniversitenize göre uyarlayın)

Üniversitede öğrenciler için ücretsiz bir psikolog mevcut. Siz ve psikolog arasında paylaşılan bilgiler tamamen gizli tutulacak ve üniversitedeki kişileri de kapsamak üzere üçüncü şahıslarla paylaşılmayacaktır

İLETİŞİM VE KAYNAKLAR

Üniversite Psikolojik Danışmanlık Merkezi

(Üniversitenize göre uyarlayın)

Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi

(Üniversitenize göre uyarlayın)

Mor Çatı Derneği

<https://www.morcati.org.tr/en/>

+90 (0212) 292 52 31

+90 (0212) 292 52 32

morcati@morcati.org.tr

Kadın Hakları için Kadınlar

<http://www.wwhr.org/>

+90 (212) 251 00 29

newways@wwhr.org

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği

<http://cinselsiddetlemucadele.org/>

+90 542 5853990

info@cinselsiddetlemucadele.org

Hollaback İstanbul

<https://istanbul-en.ihollaback.org/>

Istanbul Barosu

<http://www.istanbulbarosu.org.tr/Home.aspx>

+90 (212) 251 63 25

information@istanbulbarosu.org.tr

İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi

+90 (212) 444 26 18

Yabancı Uyruklu Kadınları Destekleme Derneği

<http://www.onaristanbul.com/>

nardernek@gmail.com

KAHDEM Kadınlara Hukuki Destek Merkez Derneği Kurumsal Sitesi

<http://www.kahdem.org.tr/>

kahdem@gmail.com

Kadın Dayanışma Vakfı

<https://www.kadindayanismavakfi.org.tr>

+90 312 430 40 05

+90 312 432 07 82

kadindv@yahoo.com.tr

Gözetiminde Cinsel Tacize Karşı Hukuki Yardım

+90 212 245 45 93

SORU-CEVAP

1. Cinsel taciz seksle ilgili olmak zorunda mı?

Hayır. Cinsel taciz, niteliği gereği cinsellik içerir ancak herhangi fiziksel bir cinsel aktivite gerektirmez. Bu davranışlar, şu durumları içerir: cinsel hareketler, çıkmak için tekrarlanan talepler, müstehcen açıklamalar, pornografik resimler veya cinsel şakalar. Taciz, herhangi bir fiziksel temas gerektirmez; tek başına kelimeler yeterli olabilir.²

2. Benimle aynı cinsiyette olan biri tarafından cinsel tacize maruz kalmak mümkün mü?

Evet. Cinsel taciz vakalarının çoğu bir erkek tarafından kadına yönelik olsa da erkekler diğer erkeklerle ve kadınlar diğer kadınlara cinsel tacizde bulunabilir.³

3. Öğrenci veya iş arkadaşlarınıza iltifat edebilir miyim?

Evet, iltifatlarınız cinsel çağrışımlar içermiyorsa. "Güzel bacaklar" veya "Bu kıyafette gerçekten seksi görünüyorsun" gibi iltifatlar, iş arkadaşınıza veya öğrencinize rahatsızlık verebilir veya kendilerini tehdit altında hissetmelerine yol açabilir. İltifat edeceğiniz kişi iltifatınızdan rahatsız olmasa bile diğerleri olabilir.⁴

4. Çıkma teklifi? "Hayır" bir cevap mıdır?

İş yerinizden veya sınıfınızdan çekici bulduğunuz biriyle sosyal olarak bir araya gelmek isteyebilirsiniz. Eğer arzunun ve cazibenin karşılıklı olduğundan eminseniz, bu kabul edilebilir. Çıkma teklifiniz reddedilirse, aynı kişiye başka bir zamanda aynı teklifin makul karşılıp karşılanmayacağını sormak isteyebilirsiniz. Ancak, bazı insanlar sizi rahatsız etme korkusundan dolayı veya misillemelere maruz kalmamak adına bu türden bir soruya "hayır" demekten çekinirler. Kişi bir kereden fazla teklifinizi geri çevirmişse ya da tekliften rahatsız olmuşsa veya teklife kaçamak cevaplar veriyorsa, baskı kullanmayın. Cevabı kabul edin.⁵

² "Workplace Justice: Frequently Asked Questions About Sexual Harassment In The Workplace" (National Women's Law Center, November 2016), <https://nwlc.org/wp-content/uploads/2016/11/Sexual-Harassment-FAQ.pdf>.

³ A.g.e.

⁴ "Sexual Harassment Policy" (Life Chiropractic College West), son erişim 13 Nisan 2017, http://lifewest.edu/wp-content/documents/LCCW_Sexual_Harassment_Policy.pdf.

⁵ A.g.e.

5. Kendi ofisimde veya çalışma alanımda seksi resimler asmanın nesine yanlış?

Cinselliği çağrıştıran kadın posterleri, insanları cinsel nesne olarak gösteren dergi ve takvimler insanları aşağılayıcı koşullarda tasvir etmektedir. Bu tür nesne ve görseller hakaretvari, göz korkutucu ve düşmanca bir çalışma ya da akademik ortam yaratabilir ve cinsel taciz şikayet potansiyelini artırabilir.⁶

6. Her ikimiz de aynı cinsiyete sahipsek birine taciz etmekle suçlanabilir miyiz?

Evet. Taciz, farklı bir cinsiyete yönelik davranışlarla sınırlı değildir. Gerçek veya algılanan cinsel yönelim veya cinsel kimlik nedeniyle birinin taciz edilmesi yasaktır.⁷

⁶ A.g.e.

⁷ A.g.e.

SÖZLÜK

CİNSEL TACİZ bir davranış şeklidir ve cinsel amaçlı istenmeyen davranış olarak tanımlanır.

Örneğin bir erkeğin yanından geçen bir kadına ıslık çalması, bir erkeğin kadına doğru yaklaşırken kadını baştan ayağa süzmesi.

ÜSTÜ KAPALI CİNSEL TACİZ bir davranış şeklidir ancak anlamı yasayla belirlenmemiştir. Devam etmesine izin verildiği takdirde istenmeyen davranış tekrar eder ya da buna maruz kalan kişi için düşmanca çalışma ortamı yarabilir.

Örneğin, istenmeyen cinsel yorumlar, şakalar ve imalar.

TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI TACİZ genelde cinsel ilgi veya niyetten kaynaklanmaz. Bu tür taciz farklı cinsel yönelimleri düşmanca görmekten kaynaklanır ve amacı, bu tür tacize maruz kalan kişiyi istenmeyen veya gülünç hissettirmektir.

Örneğin, transgender, transseksüel veya interseks kişiler için kasıtlı yanlış isim veya zamir kullanmak.

QUID PRO TACİZ, bir çalışan için istihdam ve/veya çalışma kararları, bu çalışanın istenmeyen cinsel davranışları kabul etmesi veya reddetmesi üzerine kuruludur.

Örneğin, müdürün cinsel nitelikli teklifini reddettiği gerekçesiyle bir kimseyi işten çıkarması.

CİNSİYETÇİLİK bir davranış biçimidir. Bir cinsiyetten bir kişinin, diğer cinsiyet(ler)i daha aşağı görmesi durumudur.

Örneğin, bir erkeğin kadınların çok duygusal olduğunu düşünmesi veya bir kadının, erkekleri şovenist olarak görmesi.

CİNSİYET AYRIMCILIĞI bir davranış biçimidir. Cinsiyet ayrımcılığı, istihdam kararları bir çalışanın cinsiyetine dayandığında veya bir çalışana cinsiyeti nedediyle farklı muamele yapıldığında ortaya çıkar.

Örneğin, kadın süpervizörünün ofis ortamında kağıt kutuları gibi nesnelere her zaman erkek çalışanlarının taşınmasını istemesi, veya erkek süpervizörün ofis partilerinin organizasyonunu kadın çalışanlarından talep etmesi gibi.

MAĞDUR: Mağdur, cinsel saldırıya maruz kalmanın sonucu olarak doğrudan zarar gördüğünü iddia eden kişidir. "Mağdur" terimi subjektif bir terimdir ve özellikle mağdurların yanında bu kelimeyi kullanırken hassas davranılmalıdır. Zira kendisini mağdur olarak gören bir kişi daha sonraki süreçte *hayatta kalan* olarak görülebilir.

RIZA: Bir cinsel beraberliğe geçmeden önce gönüllü olarak yapılan sözleşmedir.

DÜŞMANCA ÇALIŞMA ORTAMI: Hoşunuza gitmeyen cinsel davranış veya bir çalışana yönelik davranıştan kaynaklanan saldırgan, düşmanca ve/veya korkutan ve kişilerin iş yapma kabiliyetini olumsuz etkileyen çalışma ortamı.

Örneğin, bir kimsenin istenmediğini belirtmesine rağmen yaygın olarak devam eden cinsel yorumlar veya espriler.

TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU: Aşırı travmatik strese maruz kaldıktan sonra semptomların geliştiği zihinsel bir bozukluk. Semptomlar aşırı korku, çaresizlik veya korku; tekrarlayan fleşbekler, anılar ve kabuslar; konsantre olamama veya uyku düzensizlikleri, sinirlilik ve öfke patlamaları; eylemlere duyulan dikkatte azalma; yalnızlık veya tecrit duyguları olarak baş gösterebilir.

SAĞLIKLI CİNSELLİK: Kişinin ve başkalarının cinsiyet, beden, cinsel yönelim ve hislerini kabul etme ve onlara saygı gösterme; kendini olumlayan, keyif veren cinselliği ifade etmek için partnerinizle samimiyeti derinleştiren yolların uygulanması (zarar vermeden).

ENSEST: Bir aile üyesi tarafından diğerine karşı işlenen cinsel istismar. Aile içi cinsel istismar olarak da adlandırılan ensest, bir ebeveyn, üvey ebeveyn, vasi, kardeş, diğer aile bireyi veya ailenin bir parçası olarak bir kişi tarafından işlenebilir.

TECAVÜZ: Kişinin rızası olmadan istenmeyen, zorla yapılan oral, anal ve vajinal cinsel penetrasyon.

CİNSEL İHLAL: İstenmeyen ve/veya zararlı temas içeren ancak penetrasyon içermeyen cinsel davranışlar.

CİNSEL SALDIRI: Bir kişinin diğerine yaptığı, mağdurun cinsel bütünlüğünü ihlal eden herhangi bir istenmeyen cinsel davranış biçimi. Cinsel saldırı, bir kişiye yönelik güç, tehdit veya kontrol kullanımını içeren geniş bir davranış yelpazesi olan kişiyi rahatsız eden, strese sokan, korkutan, tehdit eden kişinin rıza vermediği ya da rıza vermeye elverişli olmadığı durumlarda ortaya çıkar.

CİNSEL ŞİDDET: cinsel yollarla veya cinselliği hedefleyerek gerçekleştirilen şiddeti tanımlar.

Bu şiddet, cinsel istismarı, cinsel saldırıyı, tecavüzü, ensest ilişkiyi, çocuk istismarını, silahlı çatışma sırasında meydana gelen tecavüzü kapsar. Ayrıca cinsel şiddet, takip, uygunsuz veya cinsel içeriğe maruz bırakılma, cinsel imajı küçültme, röntgencilik, siber taciz, insan kaçakçılığı ve cinsel sömürüyü de kapsar.

SİBER TACİZ (VEYA ÇEVİRİMİÇİ TACİZ): korkutmak, taciz etmek ve tehdit amacıyla bir kişi ya da gruba cep telefonu veya internet teknolojisini kullanarak yapılan tekrar eden, istenmeyen ve tehdit edici davranışları içerir. Taciz, sosyal paylaşım sitelerinde, mesaj panolarında, sohbet odalarında, kısa mesajlarla veya e-posta gibi başkalarıyla iletişimin mümkün olduğu herhangi bir elektronik ortamda gerçekleşebilir.

FLÖRT TECAVÜZÜ (tanıdıklar tarafından gerçekleştirilen cinsel saldırı): bir eş, arkadaş veya tanıdık tarafından bir kimseyi cinsel ilişkiye zorlamak.

CİNSİYET (SEX): Erkek veya kadınların biyolojik ve fizyolojik özelliklerine işaret eder.

TOPLUMSAL CİNSİYET(GENDER): erkeklerin ve kadınların, kızların ve erkeklerin özelliklerinde farklılıkları ayıran ve dolayısıyla erkeklerin ve kadınların rol ve sorumluluklarına atıfta bulunan sosyal ve kültürel yapı. Cinsiyete dayalı roller ve diğer nitelikler bu nedenle zamanla ve kültürel bağlama göre değişir. Toplumsal cinsiyet kavramı, hem kadınların, hem de erkeklerin (kadınlık ve erkeklik) karakterleri, yetenekleri ve olası davranışları hakkındaki beklentileri içerir. Bu kavram, yaygın olarak paylaşılan uygulamaların cinsiyetler arasındaki tutarsızlığı meşrulaştırma analizinde de yararlıdır.

TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI ŞİDDET: Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet bir kişinin iradesine karşı işlenen ve kadınlar ile erkekler arasındaki sosyal olarak belirlenmiş cinsiyet farklılıklarına dayalı herhangi bir zararlı eylemin genel terimidir. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet türlerinin niteliği ve kapsamı, kültürler, ülkeler ve bölgeler arasında değişiklik göstermektedir. Cinsel sömürü/istismar, zorla fuhuş, ev içi şiddet, insan ticareti, zorla/erken evlendirme, kadın sünneti, namus cinayeti, ve dul veraseti toplumsal cinsiyete dayalı şiddete birkaç örnek olarak gösterilebilir.

BİLDİRİ: Polis veya kampüs güvenliği gibi yetkili makamlara yapılan resmi başvuru.

Kadir Has Üniversitesi

Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi

Bu proje İstanbul İsveç Başkonsolosluğu tarafından desteklenmektedir

Proje No: 2016-DK-03

